

نظامنامه اخلاقی روان‌شناسان و مشاوران

سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره ج.ا.ا.

مقدمه:

قانون تشکیل سازمان نظام روان شناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران در ماده (۲)، حمایت از حقوق مراجعان و حقوق صنفی روان شناسان و مشاوران را از جمله اهداف سازمان دانسته است. ماده (۱۲) این قانون یکی از وظایف شورای مرکزی را تشکیل هیأت رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلان حرفه‌های روان شناسی و مشاوره برشمرده و در تبصره یک ماده (۱۹) نیز یکی از تخلفاتی را که موجب محکومیت اعضای سازمان می‌شود، تخلف از شئون حرفه‌ای و صنفی؛ به معنای عدول از اصول نظام‌نامه اخلاق حرفه‌ای روان شناسی و مشاوره قلمداد نموده است. نظام‌نامه اخلاق حرفه‌ای سازمان نظام روان شناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران با ارج نهادن به زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی و با الهام از تعالیم دینی و با توجه به تنوع فرهنگ‌ها و گستردگی خدمات روان شناختی و مشاوره‌ای، و با در نظر گرفتن دستاوردهای علمی و تخصصی روان شناسان و مشاوران در ایران، جهان و به منظور تأمین حقوق مراجعان و استفاده‌کنندگان از خدمات روان شناسی و مشاوره و همچنین برای تأمین حقوق روان شناسان و مشاوران، و حفظ شئون حرفه‌ای و منزلت اجتماعی ایشان تدوین شده است. هدف این نظام‌نامه، تعیین استانداردها و ضوابط اخلاقی برای فعالیت‌های حرفه‌ای روان شناسان و مشاوران، تصریح حقوق مراجعان یا استفاده‌کنندگان از خدمات روان شناسی و مشاوره و متخصصان می‌باشد. این نظام‌نامه شامل دو بخش به شرح زیر می‌باشد:

۱- اصول عمومی اخلاق حرفه‌ای

۲- استانداردها و ضوابط اخلاق حرفه‌ای

الف: اصول عمومی اخلاق حرفه‌ای

اصول عمومی شامل اصول کلی و ارزش‌های فراگیر اخلاقی و انسانی است که زیر بنای استانداردها و ضوابط اخلاق حرفه‌ای است و انتظار می‌رود روان شناسان و مشاوران در کلیه رفتارهای حرفه‌ای خود، همواره آن‌ها را مد نظر داشته و برای رعایت بهینه آن‌ها تمامی تلاش خود را به کار گیرند. اصول عمومی نظام‌نامه اخلاق حرفه‌ای سازمان نظام روان شناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران عبارت است از:

۱- اصل احترام به شأن و آزادی انسان و تکریم شخصیت مراجعان

۲- اصل وظیفه شناسی و مسئولیت پذیری

۳- اصل ارائه خدمات مؤثر و اجتناب از آسیب رسانی اجتماعی

۴- اصل عدم تبعیض

۵- اصل توجه به رفاه دیگران

۶- اصل توجه به نظام ارزش‌های جامعه

ب: استانداردها و ضوابط اخلاق حرفه‌ای

استانداردها و ضوابط اخلاق حرفه‌ای شامل مجموعه‌ای از مقررات و ضوابط ایجابی و سلبی است که با تمرکز بر شرایط خاص حرفه‌ای، روان شناسان و مشاوران را ملزم به انجام دادن رفتار یا رفتارهایی معین، و یا اجتناب از رفتار یا رفتارهایی خاص می‌سازد. این استانداردها عبارتند از:

۱- صلاحیت

- ۱-۱- روان شناسان و مشاوران در حیطه‌هایی به ارایه خدمات حرفه‌ای، پژوهشی و آموزشی می پردازند که صلاحیت لازم برای انجام دادن آن‌ها را احراز کرده اند.
- ۲-۱- روان شناسان و مشاوران برای معرفی خود فقط از مدارج تخصصی و مدارک علمی که از دانشگاه‌های معتبر دریافت کرده‌اند استفاده می کنند و حق استفاده از عناوینی را که احراز نکرده اند، ندارند.
- ۳-۱- روان شناسان و مشاوران فقط روش‌های درمانی و مشاوره‌ای را که برای آن‌ها آموزش دیده و در آن‌ها تجربه پیدا کرده اند، به کار می گیرند و از به کار بستن روش‌هایی که در آن‌ها تجربه ندارند، خودداری می کنند.
- ۴-۱- روان شناسان و مشاوران در جریان ارایه خدمات و تحقیقات، به نقش و تاثیر عوامل فرهنگی، قومی، نژادی، جنسیتی، دینی، مذهبی در چارچوبی که با کار آن‌ها ارتباط پیدا می کند، توجه دارند.
- ۵-۱- روان شناسان و مشاوران همواره برای توسعه، روزآمد کردن صلاحیت و توانایی‌های حرفه‌ای خود تلاش می کنند.
- ۶-۱- روان شناسان و مشاوران هنگامی که وظایفی را به عهده کارمندان، کارآموزان یا دستیاران آموزشی یا پژوهشی خود می سپارند و یا در مواردی که از خدمات دیگران استفاده می کنند (مانند اجرا و تفسیر آزمون‌های شناختی)، باید اطمینان حاصل نمایند که این افراد:

الف) از توانایی و تجربه لازم برای انجام آن کار برخوردارند.

ب) خدمات مورد نظر را به طور کامل و صحیح انجام می دهند.

- ۷-۱- روان شناسان و مشاوران از کار کردن در موقعیت‌ها یا زمینه‌هایی که احتمال می دهند مشکلات شخصی آن‌ها در انجام وظایفشان خلل وارد سازد، اجتناب می کنند.
- ۸-۱- روان شناسان و مشاوران خدماتی که صلاحیت ارائه آن را ندارند، به همکاران واجد صلاحیت خود ارجاع می دهند.
- ۹-۱- روان شناسان و مشاوران در موقعیت‌های اضطراری و بحرانی، به کمک رسانی و ارایه خدمات روان شناختی مورد نیاز اقدام می کنند.

۱- مسئولیت:

- ۱-۱- روان شناسان و مشاوران باید تمامی تلاش خود را برای رعایت استانداردها و مقررات حرفه خود به کار گیرند و در قبال رفتار و گفتار خود قبول مسئولیت کنند.
- ۲-۱- روان شناسان و مشاوران در چارچوب قوانین و مقررات جاری کشور فعالیت می کنند. بر همین اساس لازم است با قوانین مرتبط با حوزه فعالیت خود آشنایی کامل داشته باشند.
- ۳-۱- روان شناسان و مشاوران وظیفه خود می دانند از هر گونه سوء استفاده از یافته‌های پژوهشی پرهیز کنند.
- ۴-۱- روان شناسان و مشاوران مسئولیت رفاه و بهزیستی مراجعان و تمامی افرادی که از اقدام‌ها و تصمیم‌های آن‌ها تأثیر می گیرند را در چارچوب خدمات درمانی و مشاوره‌ای بر عهده دارند، به حقوق افراد و گروه‌هایی که با آن‌ها کار می کنند احترام می گذارند و تمام تلاش خود را در جهت حفظ منافع آن‌ها به کار می گیرند.

۵-۱- روان شناسان و مشاوران قبل از شروع درمان، اطلاعات لازم در ارتباط با مسایل مالی را در اختیار مراجعین قرار می دهند و توافق آگاهانه آنها را به دست می آورند.

۶-۱- روان شناسان و مشاوران تنها اعتبار و پیامد کارهایی را که خودشان انجام داده اند، می پذیرند.

۲- روابط حرفه ای

۱-۲- روان شناسان و مشاوران از اعمال هرگونه بی عدالتی و تبعیض نسبت به مراجعان و دریافت کنندگان خدمات اجتناب می کنند.

۲-۲- روان شناسان و مشاوران از هرگونه مزاحمت های اخلاقی و رفتاری اجتناب می کنند و در صورت آگاهی از فعالیت های خلاف اخلاق دستیاران و همکاران خود، نسبت به جلوگیری آن از طریق مشورت یا تذکر دادن به آنان و در صورت لزوم از طریق اطلاع به هیأت های رسیدگی به تخلفات سازمان نظام روان شناسی و مشاوره اقدام می نمایند.

۳-۲- روان شناسان و مشاوران از ایجاد هرگونه ارتباط غیر حرفه ای با مراجعان خود و کارکنانی که زیر نظر آنان فعالیت می کنند، اجتناب می نمایند.

۴-۲- روان شناسان و مشاوران از هرگونه آسیب رسانیدن به مراجعان، دانشجویان، کارآموزان، شرکت کنندگان در پژوهش و کسانی که با آنان کار می کنند، اجتناب می نمایند و برای به حداقل رسانیدن آسیب، در مواقعی که غیرقابل پیش بینی یا غیرقابل اجتناب است، اقدام های لازم را معمول می دارند.

۵-۲- روان شناسان و مشاوران در مواقعی که تعارضی بین منافع شخصی و ایفای نقش حرفه ای به وجود بیاید، از پذیرش نقش حرفه ای خود اجتناب نمی کنند.

۶-۲- روان شناسان و مشاوران از هرگونه سوء استفاده از روابط حرفه ای خود پرهیز می نمایند.

۷-۲- روان شناسان و مشاوران در مواقع ضروری یا در مواردی که به لحاظ حرفه ای لازم باشد، به منظور تأمین خدمات متناسب و مؤثر برای مراجعان خود، با سایر متخصصان، مشورت و همکاری می کنند و در صورت نیاز، مراجعان خود را به آنان ارجاع می دهند.

۸-۲- روان شناسان و مشاوران برای اجرای پژوهش، سنجش، درمان، راهنمایی و مشاوره با اشخاص، با استفاده از زبانی که برای آنان قابل درک باشد، توافق آگاهانه آنان را کسب می کنند.

۹-۲- در مواردی که روان شناس و مشاور به علت وضعیت حاد روانی یا صغر سن مراجع نتواند رضایت آگاهانه وی را جلب نماید می بایست رضایت قیم قانونی یا ولی وی را با حفظ شأن و منزلت مراجع به دست آورد.

۱۰-۲- روان شناسان و مشاوران به منظور تکریم مراجعان خود در محاورات فیما بین، تشکیل پرونده و مکاتبات حرفه ای از به کار بردن واژه های بیماری، بیمار، مریض و مرض و نظایر آن اجتناب نموده و به جای آن از واژه های مراجع یا مراجعان استفاده می نمایند.

۳- رازداری:

۱-۳- روان شناسان و مشاوران برای محافظت از اطلاعات محرمانه به دست آمده در حوزه فعالیت های حرفه ای خود اقدام های احتیاطی لازم را به عمل می آورند.

۲-۳- روان شناسان و مشاوران برای ارزیابی، تشخیص، درمان و پژوهش فقط به جمع آوری اطلاعات مورد نیاز می پردازند و از هرگونه دریافت اطلاعات اضافی اجتناب می کنند.

- ۳-۳- روان شناسان و مشاوران در ثبت و گزارش اطلاعات به گونه‌ای عمل می‌کنند که امکان سوء استفاده از آن وجود نداشته باشد.
- ۳-۴- روان شناسان و مشاوران قبل از ضبط صوتی یا تصویری جلسات، از مراجعان یا نمایندگان قانونی آن‌ها رضایت نامه کتبی دریافت می‌کنند.
- ۳-۵- روان شناسان و مشاوران صرفاً در موارد زیر می‌توانند رازداری را نقض کنند:
- ۴-۵-۱- بنا به درخواست و رضایت مراجع یا قییم قانونی او، مشروط به اینکه افشای اطلاعات منافع مراجع را به خطر نیندازد.
- ۴-۵-۲- وجود خطر جانی برای مراجع یا دیگران
- ۴-۵-۳- اختلال مسری کشنده مانند HIV و ایدز
- ۴-۵-۴- در صورتی که به وسیله قانون یا مراجع قانونی حکم شده باشد.

تبصره: در صورت نقض رازداری براساس موارد فوق، روان شناسان و مشاوران برای حفظ منافع مراجعان تمامی تلاش خود را به کار می‌بندند و افشای اطلاعات را در حداقل ممکن نگاه می‌دارند و حتی المقدور مراجع را در جریان افشای اطلاعات قرار می‌دهند.

۵- سنجش، ارزیابی و تفسیر آزمون‌های روان شناختی:

- ۵-۱- روان شناسان و مشاوران از آزمون‌های روان شناختی معتبر استفاده می‌کنند.
- ۵-۲- روان شناسان و مشاوران فقط آزمون‌هایی را به کار می‌برند که قبلاً صلاحیت‌های لازم برای استفاده از آن‌ها را کسب کرده باشند.
- ۵-۳- روان شناسان و مشاوران از آزمون‌های روان شناختی به صورت هدفمند و متناسب با نیاز و صرفاً در چارچوب تشخیص، درمان، راهنمایی، مشاوره و تحقیق استفاده می‌کنند.
- ۵-۴- روان شناسان و مشاوران اجازه نمی‌دهند که آزمون‌های روان شناختی توسط افراد فاقد صلاحیت اجرا، نمره‌گذاری و تفسیر شود و یا از نتایج آزمون‌ها سوءاستفاده گردد.
- ۵-۵- روان شناسان و مشاوران نتایج آزمون‌ها را فقط به درخواست کتبی مراجع، قییم قانونی و یا دادگاه، با رعایت منافع و مصلحت مراجع، در اختیار آن‌ها قرار می‌دهند، مگر در مواردی که تشخیص دهند انجام این کار باعث آسیب به مراجع یا سوءاستفاده از نتایج آزمون‌ها شود.
- ۵-۶- روان شناسان و مشاوران صرفاً در صورتی برای طراحی، تهیه، استاندارد نمودن و تعیین اعتبار و پایایی آزمون‌های روان شناختی اقدام ینمایند که از دانش و تخصص لازم برخوردار بوده، و با اصول علمی و روزآمد روان سنجی آشنا باشند.
- ۵-۷- روان شناسان و مشاوران در تفسیر نتایج آزمون‌ها، اهداف ارزیابی و عوامل مختلف مرتبط با آن را، که ممکن است در قضاوت آزمونگر و تفسیر نتایج آزمون تاثیرگذار باشد (از قبیل توانایی انجام آزمون، ویژگی‌های مراجع، موقعیت اجرای آزمون، تفاوت‌های زبانی و فرهنگی)، در نظر می‌گیرند.

۶- مداخله‌های روان شناختی:

- ۶-۱- روان شناسان و مشاوران رضایت آگاهانه مراجع، یا قییم قانونی وی را قبل از هرگونه مداخله روان شناختی کسب می‌کنند.

- ۲-۶- در مواردی که روان شناس یا مشاور در دوره آموزش باشد، این موضوع را قبل از گرفتن رضایت آگاهانه به اطلاع مراجع می‌رساند.
- ۳-۶- اگر روان شناس یا مشاور بخواهد روشی را که پشتوانه پژوهشی کافی ندارد، در مورد مراجع به کار ببرد، قبلاً وی را در جریان روش مزبور قرار داده و موافقت کتبی او را جلب کند.
- ۴-۶- روان شناسان و مشاوران پرونده مراجعان را به شکلی کاملاً ایمن بایگانی نموده و کلیه سوابق پرونده را حداقل برای ۵ سال بعد از خاتمه مداخله و در مورد کودکان و نوجوانان تا رسیدن به سن قانونی نگهداری می‌کنند.
- ۵-۶- روان شناسان و مشاوران در روابطی که با نقش حرفه‌ای آنان تعارض داشته باشد، وارد نمی‌شوند.
- ۶-۶- روان شناسان و مشاوران از درگیر شدن در هر گونه رابطه جنسی با مراجعان خود اجتناب می‌کنند.
- ۷-۶- روان شناسان و مشاوران با مراجعان خود ازدواج نمی‌کنند، مگر آن که حداقل ۲ سال از اتمام یا توقف مداخله حرفه‌ای آنان گذشته باشد.
- ۸-۶- روان شناسان و مشاوران وقتی که با زوج یا خانواده‌ای کار می‌کنند، به عنوان شاهد یکی از آنان بر علیه دیگری در دادگاه شهادت نمی‌دهند.
- ۹-۶- روان شناسان و مشاوران حق ا لزحمه خدمات روان شناختی و مشاوره‌ای خود را طبق تعرفه‌های سازمان نظام روان شناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران دریافت می‌نمایند و از دریافت وجه دیگری از مراجعان اجتناب می‌کنند.
- ۷- آموزش، کارورزی و نظارت:**
- ۱-۷- روان شناسان و مشاوران تنها برنامه های آموزشی، کارآموزی و کارورزی را بر عهده می‌گیرند که دانش و تجربه لازم را برای اجرای آن‌ها داشته باشند.
- ۲-۷- روان شناسان و مشاوران، دانشجویان، کارآموزان و کارورزان را از سرفصل، محتوی و فرایند برنامه آموزشی آگاه می‌کنند.
- ۳-۷- محتوی و برنامه های آموزشی، کارآموزی و کارورزی که توسط روان شناسان و مشاوران ارائه می‌شود، باید مرتبط، علمی، دقیق و به روز باشد.
- ۴-۷- روان شناسان و مشاوران در برنامه های آموزشی، کارآموزی و کارورزی خود، اهداف، انتظارات، محتوی آموزشی و نحوه ارزشیابی برنامه را مشخص می‌کنند.
- ۵-۷- روان شناسان و مشاوران بر نحوه اجرای کارورزی‌هایی که مسئولیت آن‌ها را بر عهده گرفته اند، نظارت کامل داشته و بازخوردهای لازم را به کارورزان ارائه می‌دهند.
- ۶-۷- روان شناسان و مشاوران با ارزیابی مداوم، از قابلیت‌ها و محدودیت‌های شخصی و علمی کارآموزان و کارورزان آگاه می‌گردند و در صورتی که محدودیت‌ها مانع تحقق اهداف کارآموزی و کارورزی باشد، در رفع آن اقدام می‌کنند.
- ۷-۷- روان شناسان و مشاوران به دانشجویان، کارآموزان و کارورزان خود خدمات درمانی یا مشاوره‌ای ارائه نمی‌دهند و در صورت لزوم آنان را به متخصصان واجد شرایط ارجاع می‌دهند.
- ۸-۷- روان شناسان و مشاوران دانشجویان، کارآموزان و کارورزان را به پیروی از اصول اخلاق حرفه‌ای روان شناسی و مشاوره ترغیب می‌نمایند.

- ۹-۷- روان شناسان و مشاوران مرزهای اخلاقی، حرفه‌ای و اجتماعی را با دانشجویان، کارآموزان و کارورزان خود، مشخص و رعایت نموده و از هر نوع رابطه‌ای که منجر به سوءاستفاده شود، اجتناب می‌کنند.
- ۱۰-۷- روان شناسان و مشاوران در طول دوره آموزش و کارورزی، با حفظ حرمت دانشجویان، کارآموزان و کارورزان، از ورود به حیطه‌های زندگی شخصی آنان خودداری می‌کنند.
- ۱۱-۷- روان شناسان و مشاوران، کارکنان، کارمندان و بستگان نزدیک خود را به عنوان کارآموز و کارورز نمی‌پذیرند.
- ۱۲-۷- روان شناسان و مشاوران در برنامه‌های آموزشی، زمینه مناسب برای آشنایی و کسب تجربه دانشجویان، کارآموزان و کارورزان را درباره دیدگاه‌ها و فنون مختلف روان‌شناختی و مشاوره‌ای فراهم نموده و آن‌ها را به توسعه تجربه‌های علمی و عملی خود ترغیب می‌کنند.
- ۱۳-۷- روان شناسان و مشاوران صرفاً در چارچوب صلاحیت‌ها و توانایی‌های واقعی افراد و براساس شناخت شخصی خود نسبت به ارایه توصیه‌های علمی برای آنان اقدام می‌کنند.

۸- پژوهش و انتشار:

- ۱-۸- روان شناسان و مشاوران از منطبق بودن پژوهش خود با اصول علمی و اجرای درست آن اطمینان حاصل می‌کنند.
- ۲-۸- روان شناسان و مشاوران در برنامه‌ریزی و اجرای پژوهش‌های خود اطمینان حاصل می‌نمایند که پروژه پژوهشی آنان با اصول اخلاق حرفه‌ای منطبق می‌باشد.
- ۳-۸- در صورتی که روان شناسان و مشاوران نسبت به انطباق طرح پژوهشی خود با اصول اخلاق حرفه‌ای تردید داشته باشند، قبل از اجرای طرح پژوهشی، آن را به تصویب کمیته اخلاق حرفه‌ای دانشگاه یا سازمان محل خدمت خود می‌رسانند. در صورتی که کمیته اخلاقی در دانشگاه یا سازمان مذکور وجود نداشته باشد، می‌توانند از کمیته اخلاق حرفه‌ای دیگر دانشگاه‌ها و یا سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره استعلام کنند.
- ۴-۸- روان شناسان و مشاوران می‌پذیرند که شرکت در هرگونه تحقیق روان‌شناختی داوطلبانه بوده و عدم تمایل افراد به همکاری نباید هیچ‌گونه تبعات منفی برای آنان داشته باشد.
- ۵-۸- روان شناسان و مشاوران قبل از انجام پژوهش، با استفاده از زبانی قابل فهم، رضایت آگاهانه شرکت کنندگان در تحقیق یا قییم قانونی آنان را به صورت کتبی کسب می‌نمایند. رضایت آگاهانه شامل اطلاعات زیر می‌باشد:

- ۱-۵-۸- داوطلبانه بودن شرکت در تحقیق
- ۲-۵-۸- نوع فعالیت‌هایی که شرکت کنندگان باید انجام دهند
- ۳-۵-۸- توضیح منافع و خطرات احتمالی شرکت در تحقیق
- ۴-۵-۸- حق انصراف شرکت کنندگان از ادامه همکاری در هر زمان
- ۵-۵-۸- توضیح روش‌های حفظ رازداری و محدودیت‌های احتمالی در این زمینه
- ۶-۵-۸- آدرس و شماره تلفن محقق و سازمان مجری تحقیق
- ۶-۸- روان شناسان و مشاوران فقط زمانی می‌توانند از پنهان کاری در پژوهش استفاده کنند که اولاً منافع تحقیق بیشتر از ضرر احتمالی آن باشد، و ثانیاً انجام تحقیق به روش‌های دیگر امکان پذیر نباشد.
- ۷-۸- روان شناسان و مشاوران صرفاً در مواردی که پژوهش متضمن هیچ‌گونه استرس، درگیری و آسیب نباشد، می‌توانند از کسب توافق آگاهانه صرف‌نظر نمایند.

- ۸-۸- روان شناسان و مشاوران نسبت به رفاه، آسایش و ایمنی آزمودنی‌ها و شرکت‌کنندگان در تحقیق خود مسئول هستند و تمامی احتیاط‌های لازم را برای پیشگیری از هرگونه آسیب فیزیکی، روانی و اجتماعی به آنان در تحقیق به عمل می‌آورند.
- ۸-۹- روان شناسان و مشاوران اطمینان حاصل می‌کنند که تمامی اطلاعات مربوط به آزمودنی‌ها و شرکت‌کنندگان در پژوهش به صورت محرمانه نگهداری شده و گزارش تحقیق به گونه‌ای تهیه و ارائه می‌شود که شناسایی شرکت‌کنندگان ممکن نباشد.
- ۸-۱۰- روان شناسان فقط زمانی روی حیوانات تحقیق می‌کنند که انجام چنین تحقیقی ضروری بوده و نتایج حاصل در جهت پیشرفت و ارتقاء دانش روان شناسی و بهبود کیفیت زندگی انسان‌ها موثر باشد.
- ۸-۱۱- روان شناسان در تحقیق با حیوانات، اطمینان می‌یابند که حیوان در معرض رنج یا آسیب غیرضروری قرار نگیرد و اگر پس از پایان تحقیق لازم باشد به زندگی حیوان پایان داده شود، باید مطمئن شوند که این عمل در سریع‌ترین زمان و با کمترین زجر ممکن انجام می‌گیرد.
- ۸-۱۲- مسئولیت علمی و اخلاقی پژوهش بر عهده مجری طرح است، در عین حال تمام افرادی که به نوعی درگیر انجام این پژوهش هستند، نیز به سهم خود در قبال اعمال و وظایف پژوهشی خود مسئول هستند.
- ۸-۱۳- روان شناسان و مشاوران در ارائه نتایج پژوهش‌های علمی و تفسیر آن‌ها، صداقت و امانت داری را به طور کامل رعایت و از ارائه اطلاعات غیر واقعی و ساختگی پرهیز می‌کنند.
- ۸-۱۴- روان شناسان و مشاوران از ارائه و انتشار داده‌ها و پژوهش‌های قدیمی به عنوان داده‌ها یا پژوهش‌های جدید، اجتناب می‌کنند.
- ۸-۱۵- روان شناسان و مشاوران وظیفه دارند اقدام‌های لازم را به منظور حفظ حقوق شهروندان و جلوگیری از سوءتعبیر و سوءاستفاده از نتایج گزارش‌ها و پژوهش‌های خود، انجام دهند و اطمینان حاصل کنند که این نتایج در جهت ایجاد تبعیض بین گروه‌های نژادی، قومی، فرهنگی، دینی و جنسیتی مورد سوء استفاده قرار نخواهد گرفت.
- ۸-۱۶- چنانچه روان شناسان و مشاوران در اطلاعات منتشر شده خود دچار خطا یا اشتباهی شوند، باید به نحو مقتضی و مناسب نسبت به تصحیح آن اقدام کنند.
- ۸-۱۷- روان شناسان و مشاوران می‌پذیرند که حقوق مادی و معنوی تحقیقات و تالیفات، تماماً متعلق به پژوهشگران و مولفان آن‌ها بوده و در کلیه فعالیت‌های علمی، پژوهشی و حرفه‌ای خود حقوق آنان را رعایت می‌کنند.
- ۸-۱۸- روان شناسان و مشاوران مسئولیت و امتیاز کارهایی را که انجام نداده‌اند، یا هیچ نوع نقش و نظارتی در اجرای آن‌ها نداشته‌اند، نمی‌پذیرند.
- ۸-۱۹- در مقاله‌های استخراج شده از پایان نامه‌های دانشجویی، نام دانشجو به عنوان مولف اول مقاله می‌آید، مگر آنکه دانشجو نقشی در استخراج مقاله از پایان نامه خود نداشته باشد.
- ۹- تبلیغات و خدمات عمومی:
- ۹-۱- روان شناسان و مشاوران از هرگونه اظهارات غیرواقعی و نادرست در زمینه آموزش‌های تخصصی، تجارب حرفه‌ای، شایستگی‌ها، درجات تحصیلی، مدارک، وابستگی‌های سازمانی یا انجمن، خدمات، علمی و بالینی، تالیفات و تحقیقات خود اجتناب می‌نمایند.

- ۹-۲- روان شناسان و مشاورانی که از طریق کتاب، مجلات، روزنامه‌ها، اینترنت، رادیو، تلویزیون و دیگر ابزارهای ارتباط جمعی، برای عموم مردم پیشنهاد یا توصیه ارائه می‌کنند، باید اطمینان حاصل نمایند که اظهارات ارائه شده واجد شرایط زیر باشد:
- ۹-۲-۱- بر پایه دانش روزآمد روان‌شناختی و تجربه‌های حرفه‌ای آنان استوار باشد.
- ۹-۲-۲- با مشخصه‌های اخلاق حرفه‌ای روان‌شناسان و مشاوران منطبق باشد.
- ۹-۲-۳- دلالت بر آن نداشته باشد که رابطه حرفه‌ای با مخاطبان برقرار شده است.
- ۹-۳- روان‌شناسان و مشاوران در مواردی که رسانه‌های جمعی، انجمن‌ها، گروه‌ها و افراد در خصوص مدارک، تخصص، توانایی‌ها، خدمات و اظهارات آن‌ها اطلاعات نادرستی را ارائه می‌دهند، باید در اسرع وقت و به نحو مقتضی برای تصحیح آن اقدام می‌کنند.
- ۹-۴- هنگامی که روان‌شناسان و مشاوران از فرد، افراد یا سازمانی برای تبلیغ خدمات تخصصی خود استفاده می‌کنند، باید از صحت مطالب ارائه شده توسط آنان اطمینان حاصل کنند، بر فرایند تبلیغات نظارت نمایند و مسئولیت آن را بر عهده بگیرند.
- ۹-۵- روان‌شناسان و مشاوران در ارائه آموزش‌های عمومی باید نسبت به کارآمدی، موثر بودن، روزآمدی و صحت آموزش‌های ارائه شده اطمینان حاصل نمایند.
- ۹-۶- روان‌شناسان و مشاوران در چارچوب حوزه تخصصی و در حد توان خود، در فعالیت‌های اجتماعی مرتبط با توسعه و بهبود رفاه اجتماعی و حفظ و گسترش منافع عمومی (از جمله سیاست‌گذاری‌های اجتماعی، اصلاح قوانین و مقررات، و مانند آن) مشارکت می‌کنند.
- ۹-۷- روان‌شناسان و مشاوران بخشی از زمان خود را به ارائه خدمات تخصصی عام‌المنفعه به افراد و گروه‌های نیازمند اختصاص می‌دهند.
- ۹-۸- روان‌شناسان و مشاوران به صورت داوطلبانه نسبت به ارائه خدمات تخصصی روان‌شناختی و مشاوره‌ای در شرایط بحران و اضطرار (از جمله بلایای طبیعی مثل زلزله، سیل و مانند آن) اقدام می‌کنند.
- ۱۰- حل و فصل مسایل و تعارض‌های اخلاقی:**
- ۱۰-۱- وقتی تعارضی بین دو یا چند اصل اخلاقی به وجود می‌آید، روان‌شناسان و مشاوران ضمن بررسی و ارزیابی دقیق موقعیت و راه‌حل‌های ممکن، تمام تلاش خود را برای حل تعارض مذکور به کار می‌گیرند. چنان چه تعارض حل نشود، با یادآوری تعهد خود به رعایت ضوابط اخلاق حرفه‌ای، راه‌حلی را بر می‌گزینند که بیشترین پیامد مثبت و کمترین پیامد منفی را برای فرد یا افرادی که از آن تأثیر می‌پذیرند، داشته باشد.
- ۱۰-۲- روان‌شناسان و مشاوران در مواردی که بین ضوابط اخلاق حرفه‌ای و قانون تعارض وجود داشته باشد، پس از انجام اقدام‌های منطقی برای حل تعارض، در صورتی که با رعایت ضوابط و اخلاق حرفه‌ای، تعارض قابل حل نباشد، ملزم به رعایت قانون می‌باشند.
- ۱۰-۳- روان‌شناسان و مشاوران در صورتی که بین ضوابط اخلاق حرفه‌ای و مقررات سازمانی که در آن کار می‌کنند، تعارضی پیش بیاید، از ضوابط اخلاق حرفه‌ای پیروی می‌کنند.
- ۱۰-۴- در صورتی که روان‌شناسان و مشاوران اطلاع حاصل نمایند که یکی از همکاران آنان ضوابط اخلاق حرفه‌ای را نادیده گرفته و بر خلاف آن عمل می‌کند ابتدا سعی خواهند کرد که با تذکر به آن همکار از ادامه تخلف جلوگیری کنند. در صورتی که این اقدام مؤثر واقع نشود، باید مراتب را به مسئول بالاتر اطلاع دهند و در

صورت تکرار تخلف، موضوع را به کمیسیون رسیدگی به تخلفات حرفه‌ای سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره گزارش نمایند.

۱۰-۵- روان‌شناسان و مشاوران در جریان رسیدگی به پرونده متخلفان، با کمیسیون رسیدگی به تخلفات حرفه‌ای سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره همکاری می‌کنند.

۱۰-۶- روان‌شناسان و مشاوره همواره سعی و تلاش لازم را برای صیانت از شئون حرفه‌ای و رشد و اعتلای دانش روان‌شناسی و مشاوره مبذول می‌دارند.

نظام نامه اخلاق حرفه‌ای روان‌شناسان و مشاوران در شصت و هشتمین جلسه شورای مرکزی سازمان که در مورخه ۸۶/۰۶/۰۵ برگزار شد، مورد بازنگری قرار گرفت و به تصویب رسید.